

ODPOWIEDZIEĆ (2295) *vb pf*

Oba o oraz pierwsze e jasne; -eć (11), -éć (2); -éć GosłCast; -eć : -éć SarnStat (1:1).

inf odpowiedzieć (160) [w tym: *LibLeg* 11/48v, *Mącz* 410b, *CzechEp* 323 może błąd zam. ODPOWIEDŹ], [odpowiedziaci]. ◇ *fut* 1 sg odpowiem (35); -ém (2), -em (1) *SkarJedn*, -(e)m (32). ◇ 2 sg odpowiesz (18); -ész (4), -(e)sz (14). ◇ 3 sg odpowie (114); -é (9), -e (1) *MurzNT*, -(e) (104). ◇ 1 pl odpowi(e)my (4). ◇ 2 pl odpowiecie (10); -écie (2), -(e)cie (8). ◇ 3 pl odpowiedzą (25). ◇ *praet* 1 sg m odpowiedziałem, -m odpowiedział (33). ◇ 2 sg m odpowiedziałeś, -ś, -eś odpowiedział (19). *f* odpowiedziałas (1). ◇ 3 sg m odpowiedział (1316), jest odpowiedział (1); odpowiedział : jest odpowiedział *LibMal* (19:1). *f* odpowiedziała (130). *n* odpowiedziało (10). ◇ 1 pl m pers odpowiedzielismy, -smy odpowiedzieli (2), -chmy odpowiedzieli (1) *WujJud* my odpowiedzieli (1); odpowiedzielismy *WujJudConf*; -smy odpowiedzieli : my odpowiedzieli *HistJóz* (1:1). ◇ 2 pl m pers odpowiedzieliście (3). ◇ 3 pl m pers odpowiedzieli (181). *subst* odpowiedziały (7). ◇ *plusq* 3 sg m odpowiedział był (1) *OrzQuin*, był odpowiedział (1) *SarnUzn*. ◇ 3 pl m pers byli odpowiedzieli (2). ◇ *imp* 1 sg niechaj odpowi(e)m (1). ◇ 2 sg odpowiedz (30); -edz (3), -édz (2), -(e)dz (25); -edz *GosłCast*; -édz *OrzQuin*; -edz : -édz *OpecŻyw* (2:1). ◇ 3 sg niech, niechaj odpowi(e) (6). ◇ 1 pl odpowi(e)dzmy (1). ◇ 2 pl odpowiedzcie (4), odpowiedźcie (1); odpowiedzcie : odpowiedźcie *WujNT* (1:1); ~ -édzcie (1), -(e)dzcie (4). ◇ 3 pl niechaj odpowiedzą (2). ◇ *con* 1 sg m odpowiedziałbym, bym odpowiedział (8), bych odpowiedział (5); bym *OrzQuin* (2), *GórnRozm*; bych *BibRadz*, *NiemObr*; bym : bych *GórnDworz* (3:2), *CzechRozm* (2:1). *f* bych odpowiedziała (1). ◇ 2 sg m byś odpowiedział (6), by odpowiedział (2) *OpecŻyw*, *BielŻyw*. ◇ 3 sg m by odpowiedział, odpowiedziałby (19). *f* by odpowiedziała (1). *n* by odpowiedziało (1). ◇ 2 pl m pers byście odpowiedzieli (1). ◇ 3 pl m pers by odpowiedzieli (3). ◇ *praet* 3 sg m by był odpowiedział (1). ◇ *impers fut* odpowie się (3). ◇ *praet* odpowiedziąno (19), odpowiedziało się (9), odpowiedziąno jest (1); odpowiedziąno *BierEz*, *Diar*, *BielKron* (2), *RejAp*, *StryjKron*, *WerGośc* (2), *ActReg* (7); odpowiedziało się *CzechRozm*, *CzechEp* (6), *NiemObr*, odpowiedziąno : odpowiedziało się : odpowiedziąno jest *Mącz* (1:-:1), *GórnDworz* (3:1); ~ -ąno (12), -ąno (1), -(a)no (7); -ąno : -(a)no *ActReg* (1:6). ◇ *con* by się odpowiedziało (1). ◇ *part praet act* odpowiedziawszy (94); -ąwszy (92), -awszy (2); -ąwszy : -awszy *Leop* (3:1), *LatHar* (4:1).

Sł stp notuje, Cn s.v. odpowiednik; odprawiam, odprawuję kogo, Linde XVI i XVIII w.

1. Powiedzieć lub (znacznie rzadziej) napisać coś do kogoś w związku z tym, co ten krótko przedtem (w zasadzie bezpośrednio przedtem) powiedział do mówiącego (lub napisał do piszącego); *respondere HistAl*, *Vulg*, *PolAnt*, *Mącz*, *Modrz*, *Calag*, *JanStat*; *dicere Vulg*, *Mącz*; *dare responsum Mącz*, *Calag*; *reddere responsum Mącz* (2226) : *BierEz* R3; *OpecŻyw* 75, 103v, 130v [2 r.]; otho ten czo wczora mowił á żadny odpouiedzieć niefmiął dzis wżitti [!] mowią przednim á on nie słyży. *BielŻyw* 164; *GroicPorz* e2v; *KrowObr* 144v; *Leop Lac* 10/28; *BielKron* 78; *Graviter respondit*, *Mądrze á bącznie álbo s powagą odpowiedział Mącz* 149c, 174c, 279d, 305d, 352a, 410b [3 r.], c; *Thu nieczekáiąc áby pan Myfżkowlki odpowiedział/ rzekł ták pan Boiánowlki. GórnDworz* 13, R4v, T8v; *RejPos* 208; *mnie nie dopuściwży odpowiedzieć: dálże swoie dowody prowadzili. CzechRozm* 83, 83; *Calag* 29a; *CzechEp* 268; *NiemObr* 26, 174; *GórnRozm* D4; *ZawJeft* 22; *ActReg* 6, 59; *WujNT Mar* 12/34, *Luc* 10/28; *Odpowiedz zły człowiecze: á za niemalfż wiedzyć? GosłCast* 67.

odpowiedzieć do kogo (3): I rzekł Iozue do ludu: Nie będziecie mogli służyć Pánu: [...] Odpowiedział lud do Iozue: Nikaki ták nie będzie iáko mowiz *Leop Ios* 24/21, 2.Reg 19/42; *ArtKanc* A4.

odpowiedzieć od kogo [= *w czym imieniu*] (5): Przyszli Posłowie doKrola przycyniali się zaPanem Kanclerzem Hetmanem Koronnem, [...] odpowiedziano od Krola zeKrol baczenie nąń mieć chce. *ActReg* 6, 47, 55, 76, 78.

odpowiedzieć komu (857): *PowUrb* +, 1, 3v; *BierEz* B2v, B3, B4v, D3v, G2 (35); GDy to mily Iezus mowil/ nikt iemu nieodpowiedział *OpecŻyw* 75, 3, 3v, 5v, 22v, 24 (70); *ForCnR* B3v, B4, C3, D3; *PatKaz II* 35v; *HistJóz* B4, C2 [2 r.], C3, D2v, D3 (9); *TarDuch* C3v; *BielŻyw* 6, 54, 61, 72, 73; *March*² D3; *MiechGlab* 14; *WróbŻołt* 118/42; *LibLeg* 9/51v, 10/70, 11/10, 11v, 25v, 84v, 163; *LibMal* 1544/90v; *SeklKat* I; *HistAl* A2v, A7v, A8, B, B3v (20); *KromRozm I* K4v [2 r.]; *MurzHist* F3v, Ov, O4, Pv, T4v; *MurzNT* 91, *Matth* 22/46, 25/37, 44, 45 (15); *KromRozm II* f2v; *Diar* 39; *GliczKsiqż* B8, M3v, N6v, P7; *KrowObr* B2 [2 r.], B4, C2, 12, 17 [2 r.] (24); *RejWiz* 110v; wzywali imieniá Bááłowego [...] / mowiac: Báál wyfluchay nas. A nie było áni głofu/ áni ktho by im odpowiedział *Leop* 3.Reg 18/26, *A3v, *Gen* 14/22, 15/9, 16/6, 26/28 (105); *RejZwierz* 36v; *BibRadz* *Gen* 3/2, 15/9, 16/6, 18/28, 31 (102); *OrzRozm* L2, L3, M3, N2v, P2, R3v, S4; *BielKron* 15v, 40, 53 [2 r.], 55v, 61v (27); *GrzegRóżn* Bv, I; *KwiatKsiqż* Av; *Mqcz* 163a, 357d; *OrzQuin* F3v, H4v [2 r.], L3v, X, Aa; *RejAp* 126v; *SienLek* Vuu; Niechay pirwey tym pánom odpowiem/ ktorzy piękność nie ząwdy dobrą być powiediáią *GórnDworz* L14v, D6v, F6v, K8v, N, O7v [2 r.] (25); *HistRzym* 7v [2 r.], 8, 9, 9v, 10 (88); *RejPos* 12, 38, 38v [2 r.], 52, 59 (32); *KuczbKat* 90; *RejZwierc* 53v; *BielSpr* 39; *KochMon* 33, 34; *WujJud* 173v, 217v, 233; *RejPosWstaw* [41⁴]v, [143³]v; *BudBib* *Gen* 41/16, *Ex* 15/21, *Deut* 1/14, *Iudic* 8/19, *Ruth* 2/6 (25); *HistHel* B2, B4v [3 r.], C4v, D, Dv; *BialKaz* ktv [2 r.], F4, G2; *BudNT* *Matth* 25/44, 45, *Mar* 3/33, 12/30, *Ioann* 7/16 (13); *CzechRozm* 17 [2 r.], 24v, 29v, 30, 47v (44); *ModrzBaz* 54, 62v; *SkarŻyw* 118, 141, 371, 429; *StryjKron* 125 [2 r.], 552 [2 r.], 562, 612, 652; *CzechEp* 121, 267, 393; *NiemObr* 24, 52 [2 r.], 128; *KochBr* 152; *KochWz* 141; *ReszPrz* 46; *WerGośc* 248 [2 r.], 249 [2 r.]; *BielSen* 13; *PudlFr* 13; *ArtKanc* A3v, E7v [2 r.]; *GórnRozm* C3v, D4, E4 [2 r.], I2v; *ActReg* 11, 50 [2 r.], 78; *Phil* E4, F, F2, I3, K [2 r.], O4; *KochAp* 12; *OrzJan* 12, 67; *LatHar* 168, 487, 692, 697, 707 (8); Krzeft Ianow z niebáli był/ czyli z ludzi? odpowiedźcie mi. *WujNT* *Mar* 11/30, s. 44,45, *Matth* 12/38, s. 57, *Matth* 14/17 (70); *PowodPr* 58; *CiekPotr* 37, 81; *CzahTr* D3v, K4, Lv; *SkarKazSej* 682b, 689b; *KlonWor* 39; *ZbylPrzyg* A4. Cf *odpowiedzieć w [jakiej] rzeczy komu*; »odpowiedzieć na list«, »odpowiedzieć przez list«.

odpowiedzieć ku komu (1): począł pytać we fnáchli mu fie tá rzecz działá/ czyli ná iáwie. Lucyná ku niemu mile odpowiedziáła. We fnáchelmy obá byli *HistRzym* 27.

odpowiedzieć k czemu [= *na co*] [*w tym: k temu*] (6)] (7): Ale ktemu káranii odpowiedziáł mily Kryftus rzekątz. [...] *OpecŻyw* 131, 130; *MurzHist* K2v; A Stároftá nie vmiál ktemu odpowiedzieć. *HistRzym* 68v, 5v, 19v, 23; [niemogli ktemu odpowiedziéci iemu *SandMalEwan* 68].

odpowiedzieć co [*w tym: co(ż)*] (42) – *pytajne* (30), *względne* (7), *nieokreślone* (5) –, *co(ż) in(sz)ego* (6), *to(ż)* (5), *nic inszego* (2), *nieco 'coś'* (1), *onoż* (1)] (57): [*do Jezusa niemowłęcia:*] O wiemci mily iezu tzo by odpowiedziáł gdy by mowitz vmiál *OpecŻyw* 23, 100, 191; *BielŻyw* 135; *MurzHist*

Pv; *GliczKsiąż* I3; *KrowObr* B2 [2 r.], 40, 54v, 65v, 166, 215v; *Leop* 1.Reg 20/10, *Mar* 14/40; *BibRadz Mich* 6/5, *Mar* 14/40; *OrzRozm* P2; *BielKron* 28v; haec ad ea subiecit, To temu rzekł albo odpowiedział. *Mącz* 163a; *OrzQuin* Aa [2 r.]; *RejAp* 126v; *GórnDworz* Q2v, Q3; *HistRzym* 9v; Słuchayże tych drugich pytáčzow/ ikąd chcieli kuścić tego Páná nálezego: [...] Pátrzayże iż im tu Pan krociuchno odpowiedzyeć raczył summę zakonu wšyztkiego. *RejPos* 230v, 326; *BiałKat* 246; *KuczbKat* 275; *WujJud* 173v, 233; Aza mądry odpowie vmieiętność wiátru [*scientiam ventosam* = *prawdopodobnie 'próżną wiedzę'*] *BudBib Iob* 15/2, *Is* 14/32, *Eccli* 10/6; pewnieby tego potrzebá żeby fie im ná to co odpowiedziało *CzechRozm* 146, 17, 37v, 68, 83, 122, 152; *SkarŻyw* 384; *NiemObr* 128, 179; A iefli mi rzeczeřz/ iż tákie iefť Polłkie práwo: á ia odpowie onoż co dawno *GórnRozm* G2v; *ActReg* 172; *OrzJan* 88, 114; *LatHar* 707; *WujNT Mar* 14/40, s. 435, 724; *GosłCast* 67. Cf »odpowiedzieć słowo«.

odpowiedzieć na kogo [= na czyj temat] (2), *na co* [= na rodzaj wypowiedzi lub na poruszony temat (cf *W charakterystycznych połączeniach*); w tym: *na to* (105), *na co* (17) (zwykle w sensie 'na ten temat')] (257): *PowUrb* +; *BierEz* G3, M2; *OpecŻyw* 3v, 4, 8v, 30, 51 (20); *OpecŻywSandR nlb* 3v [2 r.]; *PatKaz III* 90; *BielŻyw* 23; *MiechGlab* 57; *LibLeg* 7/35, 9/51, 10/70, 120v, 11/10 (9); *LibMal* 1544/79v, 1554/187v [2 r.]; *HistAl* A2v, A4, B3v, E5; *MurzHist* F2, F3, H4, Q3v, Q4, Q4v, S4v; *MurzNT* 91, *Matth* 22/46; *KromRozm II* n; *Diar* 57; *DiarDop* 99; *GliczKsiąż* M3v; *KrowObr* 25, 40, 54v, 165v, 198 (8); *Leop Deut* 1/41, *Ruth* 4/6, 3.Reg 10/3, 18/21, 1.Esdr 5/11 (8); *BibRadz Gen* 16/6, *Ex* 5/17, 18/15, *Num* 11/23, *Iudic* 6/23 (19); *OrzRozm* F4, M3, N2v, P2, S4; *BielKron* 13, 15v, 58v, 137, 155v (15); *Dicendum est mihi igitur ad ea quae sunt a te dicta*, Muřzę ná to odpowiedzieć. *Mącz* 86a, 410b [3 r.]; *OrzQuin* H4v, L3v, Aa; *SarnUzn* E3v; Chciał też tu był/ y pan Boiánowłki czoř ná łłowá páná Myřzkowłkiego odpowiedzieć *GórnDworz* O, C, D3v, D7, F6v, H3v (13); *RejPos* 224v, 225v, 229v, 270, 326; *KuczbKat* 275; *BielSpr* 75v; *KochMon* 26, 33, 34; *WujJud* 173v, 217v, 233; *BudBib* 4.Esdr 4/35, 8/62, 9/14; *HistHel* B4v; *BiałKaz* D2; *BudNT Luc* 14/6; Coř mi ná Elohimá odpowiedział/ tedy mi to máło czyni *CzechRozm* 17, 13 [2 r.], 24v, 29v, 30, 47v (47); Oktálicius mądry mogłby z nimi gadać/ Odpowiedzą ná wšytko co iedno łmie zádác *PaprPan* N2; *ModrzBaz* 62v, 70v, 142v; *SkarJedn* 277; *SkarŻyw* 141, 413 marg; *StryjKron* 125, 477, 612; *CzechEp* 424; *NiemObr* 24, 52 [2 r.], 100, 179; *WerGoř* 248; Siłás zaráz nágmátwał rzeczy/ nie wiem ná coć pierwey odpowiedzieć. *GórnRozm* C3v, D4, F3v, I2v; *ActReg* 50 [2 r.]; *LatHar* 697; *WujNT* 57, *Matth* 27/14, *Luc* 14/6, s. 342; *WysKaz* 25; *SarnStat* 695; Gdy po pytánium ich/ odpowie fię ná káżdą rzecz *PowodPr* 47; *CiekPotr* 37; *CzahTr* D3v, K4, Lv; *ZapKořcier* 1597/78v; *KlonWor* 65. Cf *Ze zdaniem dopełnieniowym referującym pytanie*; »odpowiedzieć na list«, »na pytanie odpowiedzieć«.

odpowiedzieć o kogo (2): O syenka y o yordana [...] krol yego M tak odpowedydziecz rořkazał yz [...] *LibLeg* 10/121, 11/73.

odpowiedzieć przez kogo (6): *Diar* 62; *BielKron* 208v, 225; *SkarŻyw* 299; Nato [...] przez PanaKancelerza Co Marszałek absens był odpowiedziano PP. Pořłom *ActReg* 11, 55.

odpowiedzieć za kogo [w tym: *za się* (2)] (10): *OpecŻyw* 55v, 56v, 104; *KromRozm III* N2, N2v; *OrzRozm* L2; Miły Doktorze/ odpowiędz łam temu Sopiłście zá mię. *OrzQuin* X; *GórnDworz* N,

Q3; gdy ich zopytał/ coby też łami o nim rozumieli: tedy Piotr [...] łam z wzytkie odpowiedział. *WujNT* 67.

odpowiedzieć przed kim [= *do kogo*] (1): Potym Pan mowił do Moizelza tymi łowy. [...] Tedy Moizelz odpowiedział tuż przed pnem/ [...] *BibRadz Ex* 6/12.

odpowiedzieć z kim [= *prytaczajc czyjs opinię*] (2): A iefli się kto chce dley o to łpierzc: temu z Apołtołem odpowiemy. Zeć my tkiego obycziu nie mamy *WujNT* 615, 510.

odpowiedzieć o kim, o czym (2): *OpecŻyw* 109; Iezu kthorys o navcze y o zwolennikoch był pytań/ o navczes telko odpowiedział. *TarDuch* C2; odpowiedziałliby oćiec twoy o mnie co twrdego  przykrego? *Leop* 1.Reg 20/10.

odpowiedzieć w [jakiej] rzeczy komu (1): Krol ye⁸⁰ m odpowyedziecz na ten czas wtey rzeczi panv woyewodzie nieraczi *LibLeg* 11/48v.

odpowiedzieć skd [= *będqc gdzieś*] (7): [*kmieć*] Przyłzedł go [*węza*] do imy prosić/ Chcc zsię z nim przyiaźn złęczyć [...]. Wż mu z imy odpowiedział [...] *BierEz* N2v, P2v; ODpowiedziwłłsy tedj Pan Iopowi z wichru rzekł [...] *Leop Iob* 38/1; *BibRadz Iob* 40 [38]/1; *BudBib Iob* 38/1; *WujNT Act* 11/9; *CzahTr* Lv.

cum inf (1): drugi raz go w tym przez połły vpominał/ by był gotow z ludźmi fwemi przeciw Turkom: ktory odpowiedział inczey nie wczynić *BielKron* 398v.

Ze zdaniem dopełnieniowym referujcym odpowiedź [*w tym z zapowiednikiem: tak* (10), *to* (1); *iż(e)*, *że* (111), *aby*, *żeby* (8), *zaimek względy* (1)] (120): Xntus rzekł vmiełz co czynić? On mu odpowiedział iż nic *BierEz* B2v; *OpecŻyw* 24, 32, 37v, [80]v, 164v, 181v; *PatKaz III* 90; *BielŻyw* 62, 111; *MiechGlab* 14, 34, 57; *LibLeg* 9/51, 10/121, 122, 11/10; *LibMal* 1543/70v; Ktorim Alexander Mężowie Macedońcy kogokolwiek chcecie mieć/ tego potwirdzam. A oni odpowiedzieli iednoftaynym głofem/ by im wybrał Perdikę *HistAl* N3, B7v; *KromRozm I* K4v; *MurzHist* S3v; odpowiędzcie Inowi/ Co widźicie i łyłzycie/ że niewidomi wzdrok bior/ chromi chodzą *MurzNT Luc* 7/22; *Diar* 26, 62; *GliczKsiqz* I3; *GroicPorz* i2 [2 r.]; *KrowObr* 12, 17 [2 r.], 18, 25, 32v (10); *Leop Ps* 118/42; *BibRadz* *4; *OrzRozm* L3, M3, N2v [3 r.], R3v [2 r.]; *BielKron* 15, 48, 50v, 56v, 105v (15); *Mqcz* 248d; *Górndworz* L3, P5, Q3v, S6, Z7; *RejPos* 208v; *BielSpr* 47, 75v; *HistHel* B4v, Dv; *BudNT Act* 25/4; tk łobie dumali żeby on Ian ponurzyćiel nim [*Eliaszem*] był/ y tym go vmyłlem o to pytli: przeto on dobrze odpowiedział/ iż nim nie był *CzechRozm* 147v, 24v, 30v, 47v, 82, 99v, 122, 190v; *ModrzBaz* 31v, 70v [2 r.], 117, 143; *StryjKron* 552, 612 [2 r.], 652; *NiemObr* 52, 98; *ArtKanc* A3v, E7v; Odpowiędziano ze y Iurament wydadz by iedno pieczęc zgotowano *ActReg* 4; Odpowiędziano od Krola przez P. Marszlka zeby sineret istos vanos mores *ActReg* 55, 6, 25 [2 r.], 47 [2 r.], 58, 59; *Phil* K, M4, S; *KochAp* 12; *OrzJan* 12, 67; *WujNT Mar* 12/29, s. 270, *Luc* 20/7, *Act* 25/16, s. 510, 615, 766; *SarnStat* 674, 678, 695.

Ze zdaniem dopełnieniowym referujcym pytanie [*w zdaniu nadrzędnyim wyraz hasłowy w imp lub w con typu „aby odpowiedział”*] [*w tym z zapowiednikiem: na to* (6), *to* (1); *zaimek pytainy* (7), *jeśli*, *li* (7), *iż* (1)] (15): Odpowiędz mi ntho/ iż lbo wzywnie Pnny Mryey/ iefł potrzebne ku zbwieniu lbo nie iefł potrzebne? *KrowObr* 165v; Ale mi iefłtze y to odpowiędz: iefli pnn Mrya wie y zna ferc ludzkie? *KrowObr* 166, C2, 110, 111v, 181v, 190v, 200v, 236v; Niechayże nam odpowiędz

iaako ábo o kim to mieyfce wykłádáią? *GrzegRóżn* Bv, B2v; krotkomi ná to odpowiedz/ wierzyfzli temu/ iż Iezus Chrifthus ieft fynem Bożym? *CzechRozm* 61, 61v; *CzechEp* 267; *CiekPotr* 81.

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikiem: tak (67), temi słowy (20), w te słowa (3), tym obyczajem (1)] (1311): *PowUrb* +, +3v; *Márchołt*. A kotá kto v mleká wyernego widuye. Salomon odpowiedzyał. żadny. *March*¹ A3, A2v [2 r.], A3 [3 r.]; Słowá zdrádne iey zrozumiał/ A táko iey odpowiedział: Rad ma miła twą wołą znam *BierEz* R, B2, B3, B4v, D3v, E2v (37); *OpecŻyw* 8v, 22v, 30, 32, 33v [2 r.] (80); *Vfłyzáwłfzy* on młodzienietz Roftropnego radę/ tako mu odpowie: Słfyzálemcí iá częfto o wás *ForCnR* C3, B3v, B4, D, D3; pytales drzewiey flug twych/ macye oycá albo bráta ámy odpowedyzieli [!] tobyé [!] panu memu/ mamy oyca ftárego *HistJóz* D3, Av, A4, A4v, Bv, B2 (26); *TarDuch* D5v; Pytan był kto ieft prawie bogatim, odpowiedział, kto nic nie żáda. *BielŻyw* 37, 3 [5 r.], 5 [2 r.], 6 [2 r.], 8 [3 r.], 9 (91); *March*² D2v, D3; *MiechGlab* 55; *LibLeg* 9/51v, 11/12, 48v, 84v, 10/120v, 11/70, 73; na pythane thego tho drumlika kthore knyemv czynyl ehcząc wyedziecz czobi dzierzal o Chriftusfzye, yefth odpowedyzial. Atholi Chrifthus yefth pomazanyecz bozi. *LibMal* 1554/189, 1543/68v, 72, 76v, 1544/79v [2 r.], 90v (21); *SeklKat t I*; *HistAl* A2, A2v [2 r.], A3, A3v [2 r.], A4 (64); *KromRozm I* K4v; *MurzHist* F2, F3, F3v, F4, G3 (14); *MurzNT Mar* 8/28, *Ioann* 6/7, 69, 71, 8/19 (11); *KromRozm II* f2v, n, x2v; *DiarDop* 103; *GliczKsiqz* A3, B8, H4, H8v, I (11); Iakoć ma odpowiedzieć/ ná twoie dziekowanie Amen/ iefli niebedzie rozumial co mowifz? *KrowObr* 198, 35, 52, 146 [2 r.], 204, 222v, 231v; *RejWiz* 110v; *Leop* *A3v, *Gen* 14/22, 15/9, 16/8, 21/26 (127); *OrzList* c; *RejZwierz* 36v; opowiedzial im wfzytko to co Pan rofkazal iemu. Y odpowedyzial lud wfzytek temi flowy fpołu/ Wfzytko to co Pan rofkázuie vczyniemy *BibRadz Ex* 19/8, *Gen* 3/2, 10, 4/9, 15/9, 16/6 (118); *OrzRozm* F4, I3v, I4, K3, L2, N4; gdy Rzymianie porázili Weios/ rzekl ieden rycerz smiechem w kościele obrázowi Iunony boginiey/ iefli chce do Rzymá zá fwoiemi ludźmi? Odpowedyzial obraz/ chce. *BielKron* 25, 3,13, 15v, 17, 18 (77); *GrzegRóżn* I; *KwiatKsiqz* G3; *OrzQuin* H4v [2 r.], I2, L3v, Aa, Aa2v; *SarnUzn* D7v [2 r.]; Niewiem by czego wfycey (odpowedyzial p. Kriřki) dworzáninowi trzebá/ iaako wymowy *GórnDworz* F8, C, Cv, C2v, C3v, C7v (163); Rzekl iemu Cefarz: Zá co mi dalz káždá mądrosć? Odpowedyzial kupiec: Dam zá thyfíac złotyach. *HistRzym* 58, 3v, 7v [2 r.], 8, 9 [2 r.], 9v [2 r.] (108); *RejPos* 22, 38v, 52, 84 [2 r.], 151v (11); czemu prořifz káptánów/ áby zá nie páná Bogá prořili? wiem že tak odpowiefz: áby vmárly wieczné odpoczywánié wfízał *BialKat* 356, 133v; *KuczbKat* 85, 90; *BielSpr* 38, 39 [2 r.]; *KochMon* 26, 27, 33, 34; *BudBib Ex* 15/21, 2.Par 10/7, 25/9, 3.Esdr 6/13, 4.Esdr 4/35 (10); *HistHel* B2, B2v, B3v, B4v, C3v (9); *MycPrz* II B; *BialKaz ktv* [2 r.], D2, F4, G2; *BudNT Mar* 8/28, *Ioann* 8/23[33], 10/32, 34, 18/34 (9); *CzechRozm* 17, 60v, 82v, 185v, 202v, 237, 242; *ModrzBaz* 54, 113v; *SkarJedn* 88, 141; fpytał ich: á przyřięgliście? przyřięgli/ odpowedyzieli. *SkarŻyw* 519, 15, 21, 30, 31, 41 [2 r.] (80); *StryjKron* 125 [2 r.], 350, 477; *CzechEp* 121, 404; *NiemObr* 128; *KochBr* 152; *KochSz* B2, C3; *KochWz* 141; *ReszPrz* 12,46; *WerGořc* 248 [2 r.], 249 [2 r.], 251, 252 [2 r.], 253; *BielSen* 13; *PudłFr* 13, 18 [2 r.], 28; *ArtKanc* A4, E7v; *GórnRozm* D4, E4 [3 r.], F3v, G2v, I2v, N2v; *ActReg* 76, 78, 142; *GostGospSieb* +2v; *Phil* C2, D, D2, E2, E4 [2 r.] (23); *LatHar* 168, 487, 692, 718, 728 [3 r.] (18); *WujNT* 57, *Matth* 14/17, 19/18, s. 93, *Matth* 27/21 (60); *WysKaz*)(2v; *PowodPr* 58,

65, 66; *SkarKaz* 80b; *CzahTr* K4, Lv; *SkarKazSej* 677b, 682b, 689b, 707a; *KlonFlis* A3; *KlonWor* 20, 65, 70, 71; *ZbylPrzyg* A4.

Z połączeniem przytoczenia ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: iż, że] (45): *OpecŻyw* 56, 64v, 165v; zef ti pollal do nyego poſła ſwego pitayancz. Czemw wziął te ziemye. on od powyedział. yz to mnye kazano. *MetrKor* 46/46v; *BielŻyw* 63; *LibLeg* 11/48v; *GliczKsiąż* K6v; *KrowObr* B2; *Leop Gen* 31/31; *BibRadz Gen* 20/11, 21/30, 31/31, *Ios* 9/24; Szwącáry theż Cefarz vpominał/ áby z Cefárzem bywáli w iedności/ kthorzy mu odpowiedzieli: iż my z domem Rakufkim zówždy byli w iedności *BielKron* 230, 55v, 115, 199v, 221v, 224v (17), *GórnDworz* S5v, Cc2v; *HistRzym* 97v; Iáko thu otho y mátcze ſwoiey ſwiętey/ gdy go tám ználázłá miedzy onymi Doktory/ odpowiedzieć raczył: Iż mnie było ſzukác nie trzebá/ zaſz nie wiecie/ iże ia to muſzę ſprawowác/ co ieſt wola Oycá moiego. *RejPos* 38, 326; *RejZwierc* 53v; *BudBib 2.Reg* 19/42; *StryjKron* 552, 562 [2 r.]; *NiemObr* 100; *ArtKanc* A3v; *ActReg* 57; *CzahTr* D3v; *KlonWor* 39.

Z zaimkiem przysłownym (zastępującym przytoczenie, jeżeli ono nie następuje) [w tym: tak (86), jako (17), inak, inaczej (2)] (106): *BierEz* Cv; *OpecŻyw* 144; *HistAl* B3v; *MurzHist* Q4v; Niemożefz mi ná to inák odpowiedzieć/ iedno iż to wſzytko dla pychy vtzynieł *KrowObr* 25, B4, 12, 17, 32v; Bánáia opowiedział to Krolowi/ iż ták mowił Ioáb/ á iż ták mu odpowiedział. *BibRadz 3.Reg* 2/30, 4. *Esdr* 8/62; *OrzRozm* K3, R3v; niewiem iáko ná to w.m. odpowiedzieć *GórnDworz* F6v; *RejPosWstaw* [41⁴]v; *BudBib Iudic* 8/8, 19, 3. *Reg* 2/30, 4. *Esdr* 8/62; rad ciebie ſłuchác będę/ iáko ná to odpowieſz. *CzechRozm* 73, 13, 62, 70, 103, 144, 164, 191v; *SkarŻyw* 371 marg, 413; *CzechEp* 100; *WujNT Mar* 11/6, s. 179, Col 4/6. Cf Ze zdaniem dopełnieniowym referującym odpowiedź; Z przytoczeniem.

W połączeniach tautologicznych: odpowiedzieć rzekąc (82), mowiąc (60); odpowiedzieć i (a) rzec (127), i mowić (1); odpowiedziawszy rzec (67), mowić (1), fukać mowiąc (3) [w tym: z przytoczeniem (337), ze zdaniem dopełnieniowym: iż, iżeby (4)] = *respondit dicens HistAl, PolAnt, Vulg; respondens ait, respondens dixit, respondit et ait, respondit et (atque) dixit (dicit) Vulg, PolAnt; respondit dicendo PolAnt* (341): Słyſząz to pán Iezus odpowiedział ijm rzekąz: Niemotz ta nie ieſtci na ſmiertz *OpecŻyw* 66v, 3, 3v, 5v, 29v, 49v (49); *PatKaz II* 35v; *BielŻyw* 149, 155; *SeklWyzn* f4; *HistAl* B5, D3v, Ev; *MurzHist* K2v, Q3v; *MurzNT Matth* 25/37, 44, 45, *Luc* 4/4, *Ioann* 1/26 (9); *KrowObr* 83v, 120v; Ale odpowiedzieli Ieremiaſłowi wſłyfcy mężowie kthorzy wiedzieli że ich żony ofiárowały Bogom obcym y wſłyftkie niewiáſty ktorych ſthało mnoſtwo wielkie: y wſzytek lud tych kthorzy mieſſkáli w ziemi Egipſkiej w Ffátures/ mowiąc: [...] *Leop Ier* 44/15, *Gen* 16/6, *Ios* 7/20, 24/16, 1. *Reg* 16/18, 25/10 (41); poczniece ſthać na dworze kołácąc we drzwi á mowiąc/ Pánie Pánie othworz nam/ A on wam odpowie mowiąc/ Niewiemci z kąd wy ieſteſcie. *BibRadz Luc* 13/25, *Gen* 18/27, 23/4, 10, 14, *Num* 22/18 (26); *BielKron* 32v, 68, 242v; *KwiatKsiąż* Av; *HistRzym* 5v, 19, 32, 32v, 33 (28); miánowáli [dziecię] imieniem oycowſkim Záchárialzem. A odpowiedziawszy Elźbietá powiedział/ iż tho nie może być żadnym obyczáiem/ ále muſi być wezwań Ianem. *RejPos* 296, 8, 12, 38v, 59, 69v (19); ieden z onych złoczyńcow [...] ſromocił go mowiąc/ Ieſliżeſ ty ieſt on Kryſtus/ wybawże łamego ſiebie y nas. Ale odpowiedziawszy drugi/ fukał go mowiąc/ nie boiſzżeſię [!] thy Bogá *GrzegŚm* 38; *WujJud* 224; *RejPosWstaw* [21³], [143³]v; *BudBib Gen* 41/16, *Num* 22/18, *Deut* 1/14, 27/14, 15 (34); *BudNT Matth* 25/44, 45, *Mar* 3/33, 5/9, *Ioann* 7/16 (10); *CzechRozm* 70; *MWilkHist* I2v; *NiemObr*

52; *LatHar* 695, 699, 711 [2 r.], 722, 725, 731; A będąc zopytany od Pharyzeufzow; Kiedy przyidzie krolestwo Boze? odpowiedzial im y rzekl: Nie przyidziec krolestwo Boze z postrzezenim *WujNT Luc* 17/20, *Matth* 12/38, 25/9, 37, 44, 45 (90).

W charakterystycznych polaczeniach: odpowiedziec bacznie, chytrze, dobrze (10), dostatecznie (4), dowodnie (2), dziecińskie, jawnie, krotko (krociuchno) (7), łagodliwie, łaskawie (4), mądrze (4), mile, miłościwie, nadobnie, nierychło, ochotnie (2), pokornie (4), po prostu (2), porzqdnie, potajemnie, przygniewliwszym, pysznie, roztropnie, skromnie (2), słusznie (4), srogo (2), śmieie, śmiesznie, wesele, włqśnie, zupełnie; odpowiedziec z litewska, z niemiecka, z ruska; odpowiedziec na argumentum, na badanie, na łajanie (2), na mowę, na obronę, na pogróżki (2), na poselstwo (2), na potwarzanie, na skargę (2), na słowo (4), na te [czyje] słowa (3), na wołanie (2), na wszystko (3), na zagadanie [czyje], na złorzeczenie; na [= na temat] Elohima, na koronacyjq, na [które] miejsca (3), na papieža, na przyklad [kogo], na [którq] rzecz (5), na [czyje] słowa; odpowiedziec głosem [= głośno] (2), niedziecinnemi (roztropnemi, uważnymi) słowy (3); odpowiedziec jednostajnym głosem [przy podmiocie w pl] (4); odpowiedziec z fukiem, z gniewem (z gniewu) (3), z płaczem, z pochlebstwa, z powagq, z strachem, ze sznupkq, z ukłqdnosciq, ze wstydem.

*Zwroty: »odpowiedziec dać« = odpowiedziec (może błqđ) [szyk zmienny] [cf też s. 390b] (2): *LibLeg* 11/48v; *Responsum est impersonale, Odpowiedziano yeft/ dano odpowiedziec. Mqcz* 410b.*

*»odpowiedziec [komu] na list« (1): *Persolvi primae Epistolae venio ad secundam, Odpowiedzialem ci nq pirwfy list/ przichodzę do wtórego. Mqcz* 401c.*

*»odpowiedziec przez list [komu]« [szyk zmienny] (2): *LibLeg* 11/73; Alexander wziqwfzy list czytal gi wfmiechqjąc fie/ y odpowiedzial przez list Dariufowi [*respondit Dario*] tym obyczqiem. [...] *HistAl* E6v.*

*»nic nie (moc) odpowiedziec; nie odpowiedziec (ni, by, i) (jednego. żadnego) słow(k)a« = przeważnie: zmilczeć; *nihil respondere Vulg, PolAnt, Mqcz; non respondere verbum PolAnt, Vulg; non respondere Vulg* [szyk zmienny] (37; 14): *PowUrb* +; Orzech z trciny niegdq fie śmiał/ [...] Trcinq iż fwoię mdłofć znqłq/ Nic mu nie odpowiedziqłq *BierEz* K; *OpecŻyw* 8, 54v, 100, 109, 114 (9); *HistJóz* D4; Iezu ktorys temuż Herodowi kthory oczekawał dziwow żadnego śłowa nie odpowiedzial. *TarDuch* C3v; *BielŻyw* 72, 73; *MurzNT Matth* 22/46; Nie odpowiedzial mu nq to lud Ifraëlki ni śłowq. *Leop* 3.Reg 18/21, *Iudic* 19/28, *Iob* 9/3, 15, 19/16, *Matth* 22/46, *Luc* 23/9; *BibRadz Mar* 14/61; *BielKron* 84v, 104, 155v, 227v, 370v, 463v; *Mqcz* 357d; Gdy nq pirwqe wołanie nic mu nie odpowiedziano/ pocźnie znowu wielkim głosem wołqć. *GórnDworz* S6v, K8v; Słuchayże czo Ewányelistq piŃze/ iż wnet zqniemieli/ q nie wmieli mu nq to odpowiedziec śłowq. *RejPos* 225v, 73v, 75, 209v, 224v, 229v; *WujJud* 217v; *HistHel* B4v; *BudNT Mar* 15/5; *CzechRozm* 49; *WerGość* 248; *LatHar* 709, 711; *WujNT Matth* 15/23, 22/46, 27/12, *Mar* 15/5; *GosłCast* 67.*

*»na pytanie, pytaniu, naprzeciw pytaniu odpowiedziec« = *dissolvere interrogationem, respondere ad rogationem Mqcz* [szyk zmienny] (15:1:1): *OpecŻyw* 33, 39, 130v; iefczqe cie pytam aby czo odpowiedzial temu pytaniu. *BielŻyw* 135; *LibLeg* 11/64v; *LibMal* 1554/189; *MurzNT* 81; *OrzRozm* R3v; *Mqcz* 357d, 401a; *OrzQuin* I2; *GórnDworz* E6, Gg8; Aleć nq to pytanie nie trudno odpowiedziec. *KuczKat* 115; *CzechRozm* 37v, 97v; *WujNT* 89.*

»odpowiedzieć sam w sobie« (1): Ieśliżbyś milczkiem myśląc odpowiedziałś łam w łobie [*tacita cogitatione respondens*] iákoż ia mam poznác/ ktorego słowá nie mowił Pan? átoż maż tho známie/ Cobi w imię Páńskie Prorok ten prorokował/ á nieftáło fie ták/ te⁸⁰ Pan niemowił *Leop Deut* 18/21.

»odpowiedzieć słowo« = *respondere verbum Vulg* [*szyk zmien*] (4): *Leop Is* 41/28, *Ier* 44/20, *Ez* 9/11; Odpowiedz Pánno słowo łwe/ A przyimi w się słowo práwe *ArtKanc* A5.

»odpowiedzieć słowy (słowem), [*jakimi*] słowy, [*jaką*] mową, słowem [*którym*], jednym słowem« = *respondere verbum Vulg, PolAnt* [*szyk zmienny*] (4:3:2:1:1): *OpecŻyw* 150; *WróbŻołt* 118/42; Iuż my niedoftawa mowy Bych odpowiedzwała łowy. *RejKup* 15v; *Leop Ps* 118/42; iefliby iefzcze ktho pytać chciał/ Y coż wżdy zá pożytek z nich bierzemy? odpowiem iednym łowem/ Iż z nich tę naukę mamy/ iáko [...] *BibRadz* *4; *BielKron* 242v; *RejPos* 38v; co wy rádzićie iákimi słowy mam odpowiedzieć [*ut respondeam ... verbum*] ludowi temu? *BudBib* 2.Par 10/6; *Phil* Q; Rzeczeńsz drugiemu. [...] Tám Niemiec bárzo zágniewány/ mową Odpowie tobie práwie piorunową *KlonFlis* H3; *KlonWor* 39. [*Cf też Przen odpowiedzieć czym.*]

»kilka słów [*przeciwko czemu*] odpowiedzieć« (1): by mnie chciał pan Kołtká pozwolić tego/ żebych kilká łow przeciwko they rzeczy páná Boiánowskiego odpowiedział/ vczyniłby dobrze y mnie/ y łobie *Górndworz* Aa2.

Szeregi: »odpowiedzieć i napisać list« (1): Demetrius ná te łowá iego thák mu odpowiedział/ y nápiłáł táki liłt [*respondit ei et scripsit epistulam talem*]: [...] *Leop* 1.*Mach* 13/35.

»odpowiedzieć i oznajmić« (1): kiedi sye krol ye⁸⁰ M. na seymie spani radamy swimy około tego rołmowy tedi potim przez lyłth swoy panv voyewodzye odpowiedziecz y oznaymycz bedzie raczil *LibLeg* 11/73.

Przen (20) :

odpowiedzieć czym (1): a iáko mądrze [*Pan Jezus*] pirwéy vczynki/ potym łowy odpowiedział ijm/ bo przed ijch oczýma po kázaniu/ vzdrowił wielé niemotnych *OpecŻyw* 47.

W połączeniu tautologicznym: odpowiedzieć mówiąc [z przytoczeniem] (1): Ciáło się chłubi młodością/ łwą kráľą, y też czyrftwością/ mam długi czás ku ftárości/ chcę iefzcze świátá vżyć [...]. Dufzá odpowie z záłości/ mowiąc: nie przywodź zádości *ArtKanc* S3v.

a) *Być autorem tekstu, który przytacza się jako odpowiedź [w tym: komu* (4)] (7) :

odpowiedzieć na co [zawsze: na to] (5): Ná to włzyłtko nie iá/ ále Ambroży świéty niech ci odpowie; ktory ták piłze: [...] *WujJud* 124, 188v, 241; *LatHar* 253. *Cf odpowiedzieć na co miasto kogo.*

odpowiedzieć na co miasto kogo (1): niechże łobie/ chceli obáczyć błąd y omyłkę łwoię/ czyta łwe *Patrefy*/ á oni mu miáło mnie to pokazá [!]/ y ná to odpowiedzá. *CzechEp* 291.

odpowiedzieć za kogo (1): Dla czegoż [...] dał był żydom ftáry zakon/ gdy inego czekác myeli?
(-) Odpowyeć zá myę Páweł S. *KromRożm* II i3v.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): A iefli się niegodnością wymawiamy/ dobrze odpowiedział ná to S. Cyryllus Alexándryilki Biskup [...] że tym łpołobem nigdj do łtołu Páńskiego nie poydziemy. *LatHar* 253.

Z przytoczeniem (2): *WujJud* 241; że Mária bez poznania mężá/ z mężá poczęła. Rzeczeńsz iáko to? Niechci odpowie ániól/ Duch ś: práwi/ znidzie ná cię o Mária *BudNT* Ii5v.

b) *O kontakcie mistycznym człowieka z Bogiem [w tym: komu (9), czemu (1)] (11)* : Policzę was mieczem [...]: przeto iżem wołał [!]/ á nie odpowiedzieliście: máwiałem/ á nieflucháliście *Leop Is* 65/12; *BibRadz Ier* 33/3; *NAchyl Iehowo vcho twoie/* odpowiedz mi *BudBib Ps* 85/1, *Iob* 14/15, *Ps* 26/7, 118/5; *ArtKanc* P18v.

odpowiedzieć skąd (1): Głofem moim do Iehowy wołałem/ y odpowiedział mi zgory świętości fwey. *BudBib Ps* 3/4.

Zwrot: »odpowiedzieć głosowi [czyjemu]« (1): iako cię fkoró vłtyfzy wołaiącego odpowie głosowi twoiemu [*ad vocem clamoris tui ... respondebit tibi*]. *BibRadz Is* 30/19.

»odpowiedzieć [jakie] słowa« (1): Thedy odpowiedział Pan Angiołowi ktory mówił we mnie fłowá dobre [*respondit... verba bona*]/ fłowá poćiełfne. *Leop Zach* 1/13.

Szereg: »odpowiedzieć a mowić« (1): Obáczże to Iobie [...]/ vmilkni á ia będę mowił. Iełfiż małz ku themu iákie fłowá odpowiedzże mi/ A mow [respondere mihi, loquere] *BibRadz Iob* 33/32.

a. *Bez poprzedzającej wypowiedzi rozmówcy (zgadując myśli lub reagując na działanie) (11)* : A wždy Ewányeliłtá piłze/ iż Pan odpowiedzawłszy/ rzekł do nich. Piłze iż odpowiedzwał/ á nie piłze áby go kto ocz pytał. *RejPos* 227.

odpowiedzieć komu (5): Y piłze Ewányeliłtá s. iż im odpowiedzwał obiemá chocia nic nie mowili: owym odpowiedzwał wedle pokrytości fercá y myłli ich/ á owdzye też odpowiedzwał onemu nędznikowi wedle fercá/ wiáry/ á požádlivości iego. *RejPos* 227. *Cf* *odpowiedzieć co komu; Zwrot*.

odpowiedzieć co komu (1): A což mu odpowiedzwał? Nie piłzeć thu Ewányeliłtá áby mu rzekł kthore fłowo/ ále piłze iż go wzywałszy zá rękę/ y vzdrowił go. *RejPos* 227.

odpowiedzieć czemu (2): Pán Iezus ktorému ij myłli iawné ij ferce/ a nitz iemu niekryto odpowiedział myłłám ijch. Y tzo myłlicie złé rzeczy w fertzách wálfych. *OpecŻyw* 43, 46v.

Z przytoczeniem (2): *OpecŻyw* 43; Od drugiego też policzek wziąłszy [...] nic infzego nieodpowiedział iedno, cięłzka by rzecz záwłze wiedzieć gdyby trzeba dla złego człowieka w kapalinie chodzić. *BielŻyw* 46.

W połączeniu tautologicznym: odpowiedziałwszy rzec [w tym z przytoczeniem (1)] (2): Ale Iezus poznawłszy myłli ich/ odpowiedziawłszy rzekł do nich/ Coż myłlicie w fercách wálfych? *BibRadz Luc* 5/22; *RejPos* 227.

Zwrot: »nic [komu] nie odpowiedzieć« = *zmilczeć (1)*: vmilkła Xantipa y złała go pomyiami, ktoryż iey nic nie odpowiedział, iedno głowá zatrzął *BielŻyw* 47.

b. *Wypowiedzieć się polemicznie w związku z czyjś uprzednią wypowiedzią nie skierowaną do wypowiadającego się, lecz do nieokślonych odbiorców (48)* :

odpowiedzieć z kogo, z czego (2): O czym žem też ná wielu infzych mieyfcách piłał/ tákžem y ná ty fłowá z liftu Páwłowe⁸⁰ [...] odpowiedział *CzechEp* 345. *Cf* *odpowiedzieć o kim z kogo*.

odpowiedzieć komu (12): *KrowObr* 52; *GórnDworz* 12; *GrzegŚm* A3; Ale pirwey niž przyłtápm ku infzym rzeczám ktemu należáczym/ odpowiemy niektorim/ ktory też pod zakrywką piłmá fwiętego vłflugowanie fłowem Božym wywrocic vsiłuiá. *RejPosRozpr* cv; iż teraz niektorzy [...] to nam mieyfce zarzuciá/ powiedáiąc že ie złe Ewán-ieliftá przywodzi [...] (ktorym się da pan Bog infzego czáfu

odpowie.) *BudNT* Ff8v, *przedm* bv; *CzechRozm* 167v; *CzechEp* 100, 266; *NiemObr* 26. Cf »nic nie odpowiedzieć«.

odpowiedzieć czemu (1): że Luter trochę przed śmiercią przeciw Zwinglianom książki nąpifał/ [...] który^m Miniłtrowie Tygurłcy zaśię wnet odpowiedzieli. *WujJud* 11.

odpowiedzieć co [w tym: *co* (2) – nieokreślone, względne –, *nieco* (2), *nic inszego* (1)] (5): *KrowObr* 52; *CzechRozm* 146; *CzechEp* 327, 337; Ná ktore świádectwá chcąc co odpowiedzieć Heretycy ták mówią: że [...] *WysKaz* 28.

odpowiedzieć na co [= *na rodzaj wypowiedzi*] (20): *KrowObr* 52; Tę náukę/ ktora vczy o fłutkách biegow Niebieskich/ dwoiákim iá fpołobem przeciwnicy iey gánia. Naprzod zmyfláiac iá być niczemną y fáłszywą náuką: pothym obłędliwą/ y Krzeleijánńkiemu człóweki nieprzizwoitą: porządkiem tedy ná tho potwarłtwo krotko odpowiem. *LeovPrzep* a2v; *GrzegŚm* A3; *WujJud* 246v; *CzechEp* 260, 261, 262, 269, 301 (15); Piłze X.K. iákobych mu ná trzeciá część árgumentow ie^{so}/ nie odpowiedział *NiemObr* 26.

odpowiedzieć na co [= *na jaki temat; w tym: na to* (7), *na co* (1)] (20): *SarnUzn* E2v; *WujJudConf* 245; *CzechRozm* 128v, 167v; *SkarJedn* 73,233; Ktora dumá/ iż fię iuż też zbiłá/ y ná Płalm fię ten 143. [...] odpowiedziało/ lib. 2. kap. 7. Przeto fię tu tym báwić znowu niechcę. *CzechEp* 345; Ná co ácz iuż przedemną bárzo dobrze/ chociaż bárzo krotko/ odpowiedział P. Ian Niemoiowłki: iednák toż y ia z potrzeby przydáć nieco mułżę. *CzechEp* 383, 266, 322, 327, 344, 345 (11); *NiemObr* 40; *WysKaz* 28. Cf »trzemi słowy odpowiedzieć«.

odpowiedzieć o kim z kogo (1): A iżem iuż o tych Aniołách z Dionizego ná dumę X.K. odpowiedział/ tedy fię iuż też tym tu więcey báwić nie będę. *CzechEp* 301.

odpowiedzieć gdzie (7): Toć łzczere potwarze wálze/ ktore y odpowiedzi fą niegodne: áczechmy iuż dofyć ná nie ná fwych mieyfcách odpowiedzieli. *WujJud* 246v; Lecż tákim wartogłowom indzie/ da Bog/ wrychle odpowiemy *BudNT przedm* bv; *CzechEp* 261, 269, 345, 348, 358.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: *iż, że*] (4): Odpowiedzieliłmy im wyżłzey ná to/ że my záchowuiemy włyłstek fpołob Apoftolłkiego Kościoła. *WujJudConf* 245; *CzechRozm* 167v; *CzechEp* 100; A przecz że/ mówią [heretycy]/ ániół tego Ianowi czynić nie dopuścił? Iż [...]. Powtore możem odpowiedzieć: iż iefli Ian wiedział/ że to był nie Chrístus ále ániół: tedy [...] *WujNT* 883.

Z przytoczeniem (1): Ktorych fłow fwoich áczkolwiek łamże ná kráiu/ krotką łummę położył/ [...] ná ktorąby tylko mogło fię też krotko odpowiedzieć/ w ty fłowá. Ktokolwiek łobie zmyśła wćielenie Chrístuła Iezuła [...] ten iefł Antychriłtem *CzechEp* 343.

Z zaimkiem przysłownym (1): Náđ to iáko odpowiemy Anthykryłtowi ná ono iego łpiewanie *GrzegŚm* A3.

W charakterystycznych połączeniach: *dobrze odpowiedzieć, dostatecznie, krotko* (7), *porządkiem; odpowiedzieć na argument, na artykuły, na dumę* (2), *na maszkarę 'oszczerstwo', na naukę, na pisanie, na potwarstwo (potworze) (2), na słowa (2), na łpiewanie, na wywody* (2); *odpowiedzieć na* [= *na temat*] [które] *miejsce, na przekładanie, na psalm [który], na rożność słow, na [którą] rzecz, na świádectwa* (2).

Zwroty: »odpowiedzieć dać« = *odpowiedzieć (może błąd)* (1): godzi fię naprzod ná I.M.X.K. piłanie o tym/ odpowiedzieć dáć *CzechEp* 323.

»nic, słowka jednego [komu] nie odpowiedzieć« (1:1): w czym gdyby fie oni z Kościołem nie zgadzáli/ [...] słowkaby iednego Trydeitom odpowiedzieć nie umieli. *WujJud* 44; *CzechEp* 260.

»[na co] trzemi słowy odpowiedzieć« (1): A ná wtorą [rzecz] máło nie trzemi słowy odpowiem *CzechEp* 404.

Przen: Być autorem tekstu, który przytacza się jako odpowiedź (2) :

odpowiedzieć na co (1): Iáko to y Grzegorz Papież baczył [...] ták że iuż zdawná on íam ná to wšytko odpowiedział *CzechEp* 48.

odpowiedzieć za kogo (1): Grzegorz Papież zá nas odpowiedział *CzechEp* 48 *marg.*

c. Zareplikować, znaleźć właściwą odpowiedź [komu na co] (1) : Naydzye fie co odpowie mu ná wšytki słowá *PaprPan* Ov.

d. Udzielić przepowiedni, wyroczni, wygłosić prorocstwo (10) :

odpowiedzieć komu (2): pátrzcie wzgorę/ á o czymkolwiek chcecie wiedzieć/ w fercách íwych rozmyśláycie/ ále iáwnie nic nie mowcie [...]. Rzekł Alexander/ ktorým ięzykiem [*drzewo słońca i miesiącca*] mi odpowiedzą. *HistAl* L3. *Cf odpowiedzieć co komu.*

odpowiedzieć co komu (1): odpowiedział Iozef / krom mnye bog odpowye ístzéliwe rzetzy Faraonowi *HistJóz* Bv.

Ze zdaniem dopełnieniowym [zawsze: iż] (4): Potym Atheńscy rádzili fie bogá Apoliná v Delfow/ iákoby fie belpieczniey bronić mieli tey wielkości nieprzytaciół. Odpowiedział iż w drzewiánych murzech. *BielKron* 117, 27, 121v, 126v.

Z przytoczeniem [w tym z zapowiednikiem: tak (1)] (3): *HistAl* L3 [2 r.]; gdy w kościele v Themidos pytał íwoich bogow/ iákoby zafię mógł ludzki naro[d] íkrześcić który potonął. Odpowiedzyeli ták/ kiedy będyelz kości mácierzyfte przez íoę miotał *BielKron* 23v.

Z zaimkiem przysłownym [zawsze: tak] (2): Haec ex oraculo Apollinis, [...] Ták Bóg Apollo Pythius odpowiedział *Mącz* 267b. *Cf Z przytoczeniem.*

e. Zgadnąć trafnie [komu] (1) :

Zwrot: »odpowiedzieć k gadce« (1): rácz mi odpowiedzieć ktey gadce Cźterzey bráćia zárownó biegáią/ nog żadnych nie máią *HistRzym* 24v.

2. praw. Zeznać, udzielić wyjaśnień przed sądem będąc stroną pozwaną (8) : Kiedyby pozwány ná Roku pierwłzem álbó wtorem ítánął y odpowiedział/ A potym vpornie od íądu odszedł/ Tákí ma być karan winą 14. grzywien *UstPraw* C3.

odpowiedzieć co [w tym: co (2) — pytajne, względne —, to (2)] (4): *ModrzBaz* 21; *WujNT Luc* 12/11; gdy Woźného wyźrzę/ chcę odpowiedzieć to/ co wedle Práwá będzie *SarnStat* 569, 575.

odpowiedzieć na co (2): niedáwác óskarżáiacemu wiáry pirwey/ niźli się wšytkiego dowiefz/ coby teź ná to druga ítroná odpowiedzieć mogłá. *ModrzBaz* 21. *Cf Zwrot.*

odpowiedzieć przed kim (1): nie rádzi íye tám [*we Włoszech*] zwierzchni Pan poddánego íwego/ [...] niepozywa cię teź tám ábyś ítánął/ y odpowiedział przed Pánem/ ále niezwiefz kiedy cię wezmą *OrzRozm* L3v.

Z zaimkiem przysłownym zastępującym przytoczenie (2): *Mącz* 195c *cf Zwrot; WujNT Luc* 12/11 *cf Szereg.*

Zwrot: »odpowiedzieć na żalobę« (1): Litem contestari, [...] odpowiedzieć ná żalobę ták álbo owák. *Mącz* 195c.

Szereg: »odpowiedzieć abo mówić« (1): A gdy was będą wodzić [...] do wrzędow y zwierzchności/ nie fráluycież się iáko y cobyście odpowiedzieć ábo mówić mieli [*quid respondeatis aut quid dicatis*]. *WujNT Luc* 12/11.

Przen: *Na sądzie bożym [komu jako] (1)* : Bo się już wam Czas gotować Co macze s Czartem rokować Aya komu [*lege: a jako mu*] od powiecze Gdy załobe vfliffycze *RejKup* y6v.

3. Zagrozić, poprzysiąc nieprzyjaźń; inimicitias indicere Mącz; denunciare Modrz [w tym: komu (9)] (10) : *UstPraw* F2; *Mącz* 87b; że ktoby człowieká nieodpowiednie bez przyczyny zabił/ zftawa się bezecnym: á iefliby mu pirwey odpowiedział/ tedy już bezecności vchodzi. *ModrzBaz* 81; *GórnRozm* B3v; *Perduellis* – Nieprzyacziel ktorimi odpowiedział. *Calep* 777b; *SarnStat* 624.

Zwrot: »odpowiedzieć na gardło, na głowę« = *denuntiare vim a. periculum vitae Mącz (1:1)*: Vim denuntiare alicui, Odpowiedzieć komu ná gárdło. *Mącz* 499b, 254b.

Przen (2) : przydaie tenże Bog: Z ręki śmierci wyrwę ich/ y s śmierci wyrwę ich. [...] Y będą vgrzyzenie twoie o pyekło. Y wąpifzże iefzczę/ że to Syn boży ná on czas był odpowiedział/ śmierci? *SarnUzn* E4.

Zwrot: »na gardło odpowiedzieć« (1): áni owych chwalić mogę kthorzy chcząc być widzieni práwemi dworzány/ ná gárdło kfięgam odpowiedzieli/ ták iż zda się im/ żeby [...] sftanieć mufieli/ gdzieby mieli dáć to znác ludziom/ iż się wczyli kiedy. *GórnDworz* Cv.

4. Powiedzieć coś do kogoś, zacząć mówić; respondere PolAnt, Vulg; dicere, loqui Vulg [w tym: w przykładach z Biblii, hebr. (22)] (32) :

odpowiedzieć do kogo (2): *BudNT Act* 3/12; zbieżał się wżYTEK lud ku nim [...]/ zdumiałwży się. A wyżrzawży Piotr/ odpowiedział do ludu: Mężowie Izraelfcy/ co się temu dziwuiecie? *WujNT Act* 3/12.

odpowiedzieć komu (10): *BierEz* E4v, N3, Sv; *BibRadz Act* 8/34; A gdyż Krol ten lift przeczedł wnet gościom odpowiedział *HistRzym* 14v; *BudBib* 4.Esdr 2/10; *WujNT Act* 2/14, 5/8, 8/34. Cf *odpowiedzieć komu cum inf.*

odpowiedzieć co [w tym: co pytajne (1)] (3): Nie odpowiesz [*Non respondebis (marg) Non testificaberis* (-)] ná bliźnie^{go} twego świadectwá kłamiwego. *BudBib Ex* 20/16; *ActReg* 168. Cf *odpowieć co na co.*

odpowiedzieć co na co (1): nieprzydzili [*towarzysz twój*] tego dnia co ná to odpowiesz. *HistRzym* 119.

odpowiedzieć o kim (1): Od powiedział PPodskarbi inSenatu odwu Poimanych przyktorych signa naleziono. *ActReg* 25.

odpowiedzieć skąd (1): Przyfzedł we drzwi zákołatał/ [...] Więc gdy poczty nie widziano/ Z gory mu odpowiedziano: [...] *BierEz* Sv.

odpowiedzieć komu cum inf [= że powinien inf] (1): Iezu ienzes niefiedm kroc/ ale fiedm dziefiat y fiedm kroc, grzefzącem y odpulcić temuż Piotrowi odpowiedział *TarDuch* B3.

cum A cum inf (1): Iezu kthorys się y oycza iednego być w file [...] odpowiedział. *TarDuch* B6.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Ták mowi pan do Ezdrafzá/ Odpowiedz [Nuntia] ludowi moiemu/ i fíz im dam kroleństwo Ierozolimńkie *BudBib* 4.Esdr 2/10.

Z przytoczeniem (8): Gdy xánt tego fłuchác niechćiał Stároftá mu odpowiedział: Xánćie dármo tego bronifíz *BierEz* E4v, N3; *BudNT Act* 3/12; *WujNT Act* 2/14, 3/12, 5/8, 10/46, s. 462.

W połączeniu tautologicznym: odpowiedziawszy (poczqć) mowić, rzec [zawsze z przytoczeniem] = respondens ait a. dixit (dicit, dicebat, coepit dicere) PolAnt, Vulg; respondit dicens Vulg (14:10): A on porzuciwfzy płaćcz/ gdy wftał/ przyfzedł ku Iezufowi. Y odpowiedziawfzy Iezus/ rzekł mu/ Czego chcefz ábychći vczynił? *BibRadz Mar* 10/51, *Mar* 14/48, *Luc* 13/14, *Act* 8/34; *RejPos* 224v [2 r.]; *WujNT Mar* 10/24, 51, 12/35, 13/5, *Luc* 13/14 (8).

Zwrot: »nic nie odpowiedzieć« (1): Ezopowi on lifł podał: Przeczedłfzy nic nie odpowiedział *BierEz* F4.

5. Ponieść odpowiedzialność [za co] (1) : Ale on [...] odpowiedział zá grzech cudzy. *HistRzym* 87v.

6. Wypowiedzieć posłuszeństwo; diffidare JanStat (4) : chciał ly yeden dworzanyń swym Lysthem odpowedyecz *MetrKor* 37/1.

odpowiedzieć komu (2): wfzyfscy pomocnicy [...] / którzy z miłofći ku nam y Króleństwu Polńkiemu [...] odpowiedzieli Miřtrzowi y Zakonowi/ od wfzelkiéy trudnoći v Miřtrzá Zakonu przerzeczonégo máią bydź wolni *SarnStat* 1074 [*idem*] 1113.

Przen [czemu] (1) : Nuncium remittere uxori [...] Rozwieść fie s żoną. Virtuti nuncium remisisti, Odpowiedziáleż cnocie/ to yeft niecnotąś fie ftał. *Mqcz* 254a.

7. Wypowiedzieć wojnę; arma sumere, bellum denuntiare a. indicare a. indicere, inferre arma a. bellum a. signa Mqcz (9) : Arietem emittere. Proverb. Odpowiedzieć. Nam Foecialis bellum indicens arietem in hostium fines mittebat. *Mqcz* 16a, 24a, 55d, 87b [2 r.], 123c [2 r.], 254b.

odpowiedzieć komu (1): Arma sumere, Walczyć/ odpowiedzieć komu. *Mqcz* 432b.

8. Wysłać poselstwo (2) : Nuncium remittere. Odpowiedzieć. *Mqcz* 254a.

odpowiedzieć komu (1): Widząc Krześciánńkie kfiążetá fwe rzeczy/ bárzo złe/ Cefárzowi Konřtántynopolńkiemu odpowiedzeli. Cefarz dał pomoc Almerykowi *BielKron* 179.

9. Odwzajemnić się, odpłacić się (2) : thrzebá by tu kogo zębátego/ ktoryby krzywdę białyhgłow ná fie wziawfzy/ (bo męřczyzná íam zá fie káždy odpowiedzieć może) mógł ich/ przeciwko w.m. [...] męřnie bronić *GórnDworz* Vv.

odpowiedzieć na co (1): ták [był] ná poyrzeniu podły: ífz kto go podkał á nieznał/ y ná pozdrowienie iego nie odpowiedział. *SkarŻyw* 212.

[*odpowiedzieć czym:* strzelali na nas trzykroć [...], nasze też galery odpowiedziały strzelbą *RadzPodróż* 225.]

10. Okazać się godnym, sprostać [czemu] (1) : Maż tedy zewřzyftkich íił o to fie fćarać/ yżebyś fie takowym męřem ftał ktoryby tym tak znamienitym młodoći twey poczátkom godnie odpowiedzieć mógl *KwiatKfiąż* Q2v.

Synonimy: **1.** oddać, odkazać, odmowić, odprawić; **b.** odpisać; **4.** powiedzieć, rzec; **9.** nagrodzić, odczynić, oddać, oddarować, oddzielać, odgeltować, odpłacić, odpłacić się, odsłużyć, odwetować, zawetować.

Formacje współrdzenne cf POWIEDZIEĆ.

Cf **ODPOWIEDZENIE, ODPOWIEDZIAN**

KW